

“Belge Yönetimi, Arşivler ve Bilgi Toplumu” Adlı Yazı Üzerine

Fahrettin Özdemirci*

Belge yönetimi ve arşivler ile ilgili her çıkan yazı beni memnun ediyor. Bu konuların daha fazla kişi tarafından değişik açılardan dile getirilmesi sevindiricidir. Bu konularla ilgilenen ve bir şeyler yazan arkadaşlara da teşekkür ediyorum. İlgililerin devamını diliyorum. Bu yazı vesilesiyle birkaç hususu dile getirmek istiyorum.

“Türk Kütüphaneciliği” Dergisi’nin 13. Cilt, 3. Sayısı (1999)’nın 276-282. sayfaları arasında yer alan adı geçen yazı, Dergi’nin “Görüşler-Okuyucu Mektupları” kısmında yayımlanmıştır.

Adı geçen yazının sonunda bir kaynakça yer almasına rağmen çeşitli yayınlardan doğrudan aktarılarak oluşturulmuş bu yazıda hiçbir dipnot ya da atıfa rastlamak mümkün değildir. Yazı bu durumyla bir görüş ya da okuyucu mektubu olmaktan öte bir yazıdır. Yine Dergi’nin aynı kısmında yer alan diğer yazılarda ise, kaynakça ile beraber atıflar belirtilmektedir.

Atıfta bulunulmadan yapılan alıntılardan birkaçına değinmeden önce de, Türk Kütüphaneciliği Dergisi’nin hakemsiz yazılar için “Görüşler-Okuyucu Mektupları” başlığı altında değil, başka bir başlık altında yer vermesinin uygun olacağı düşüncesindeyim. Bu başlık hem Dergi’ye yazı gönderenlerin ve hem de Dergi Yazı Kurulu’nun hataya düşmesine neden olmaktadır. Her durumda da Yazı Kurulu’nun gelen yazıları iyi incelemesinin gerektiğine inanıyorum.

Adı geçen yazıda atıfsız yer alan alıntılara birkaç örnek vermek gerekirse;

1. 277. Sayfada “Belge Yönetimi” alt başlığı altında, belge yönetiminin gelişimine ilişkin verilen bilgiler, “Kurum ve Kuruluşlarda Belge Üretiminin Denetlenmesi ve Belge Yönetimi/Dr. Fahrettin Özdemirci. İstanbul: TKD İstanbul Şubesi, 1996” adlı kitabın 8-11. Sayfaları arasından kısaltılarak alınmış, dolayısıyla da anlam bütünlüğü de bozulmuştur. Ayrıca kitapta yer alan bu bilgiler de, çeşitli kaynaklarda dipnot gösterilerek

* Yrd. Doç. Dr. Fahrettin Özdemirci, Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Kütüphanecilik Bölümü Öğretim Üyesidir.

verilmiştir. Yazar ise, bu bilgileri nereden aldığı konusunda hiçbir atıfta bulunmamaktadır.

2. 278. Sayfa, 3. Paragraf, yine adı geçen kitabın 154-162 sayfaları arasında yer alan “Türkiye’de Belge Üretimini Denetlenmesi Açısından Standartlaştırma Çalışmaları ve Standartlar” başlıklı kısmından alınmıştır. Burada verilen bilgiler kısaltılırken hiçbir anlam ifade etmeyen bir paragraf ortaya çıkmış ve yanlış bir ifade olmuştur.
3. 279. Sayfa, 2. Paragraf ve altında sıralanan bilgiler, yine adı geçen kitabın 16. Sayfasında yer almaktadır.
4. 279. Sayfa, 3. Paragraf ve altında sıralanan bilgiler, adı geçen kitabın 57. Sayfasında yer almaktadır.
5. 280. Sayfada maddelenerek verilen bilgiler, adı geçen kitabın 68-69 sayfaları arasında yer alan “Belge Üretimini Denetlenmesini Gerektiren Nedenler” alt başlığı altında yer almaktadır.

Bu durumu sanıyorum daha fazla örnekle göstermeye gerek yoktur. Daha fazlasını merak edenler inceleyebilirler.

Kaldı ki yazar, kaynakçasında başka yayınları da vermektedir. Bu yazıda yer alan bilgilerin bir kısmı da bu yayınlardan olabilir mi?

Yine T.C. Sağlık Bakanlığı tarafından hazırlanıp yayınlanan “Arşiv Mevzuatı Usul ve Esasları, 1998” adlı çalışmanın I. Sayfa, 3. Paragraf ile III. sayfa 1. Paragrafı adı geçen kitabın 1. Sayfasındaki 2-3 paragraflardır. Ancak hiçbir dipnot ve atıf verilmemiştir.

Görüldüğü gibi, yalnızca kişiler değil, kurumlar da yararlandıkları kaynaklara atıfta bulunmayı çalışmaların değerini düşüren bir uygulama olarak görmekte ya da atıfta bulunulması gerektiğini bilmemektedir.

Oysaki, bilginin güvenilirliği, bilginin kaynağı ile ilgili bir sorundur. Bilginin kaynağı tespit edilebilir olmalıdır. Çalışmanın güçlendirilmesinin ve güvenilirliğinin yegâne yolu da gerekli dipnot ve atıflardan geçmektedir. Bu konuda gerek kişiler, gerekse kurumlar olarak daha dikkatli olmamız, bilgi toplumu olabilmemiz açısından önem arz etmektedir.

Saygılarımla
Fahrettin Özdemirci